

Selvitysmiehen toimenpidesuosituksat tuulivoimarakentamisen edistämiseksi Itä-Suomessa

Khall 28.03.2023 § 96
196/00.02.01/2023

Valmistelija Vt. kaupunginjohtaja Juhana Juntunen puh. 044 725 5222.

Selvitysmies Arto Rätty toteaa 15.3.2023 kolmelle ministeriölle luovuttamassaan raportissa, että Itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen tehostamiseen voidaan löytää toimivia ratkaisuja. Tämä edellyttää tuulivoimarakentamisen nykyistä selkeämpää poliittista ohjausta, lainsäädännön kehittämistä, koordinoitua kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä sekä teknologian kehityksen maksimaalista hyödyntämistä.

Työ- ja elinkeinoministeriö, puolustusministeriö ja ympäristöministeriö asettivat 16.9.2022 selvitysmiehen tutkimaan itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen edistämistä. Hänen tuli tarkastella keinoja rakentamista rajoittavien esteiden, ja erityisesti maanpuolustuksen tarpeista johtuvien rajoitteiden vähentämiseksi.

Tällä hetkellä alle neljä prosenttia Suomen rakennetusta tuulivoimasta on Valtatie 5:n itäpuolella. Itäisen Suomen tuulivoimarakentamista keskeisimpänä esteenä on puolustusvoimien aluevalvontajärjestelmien aiheuttamat rajoitteet. Tuulivoiman rakentamista rajoittavat Suomessa monet muutkin tekijät kuten kantaverkon rajoitukset, paikalliseen vastustukseen sekä esimerkiksi maisema- ja luontoarvoihin liittyvät tekijät, mutta aluevalvontaan liittyvät rajoitteet ovat usein vain itäiseen Suomeen liittyvä erityispiirre.

Selvitysmiehen keskeisimmät toimenpidesuosituksat tuulivoimarakentamisen edistämiseksi:

- Aluevalvontajärjestelmän suorituskyvyn ylläpitämisen ja tuulivoimarakentamisen mahdollistamiseksi itäisessä Suomessa tulee laatia kompensatiolaki. Samalla voitaisiin laatia kompensatiion edellyttämien suorituskykyjen ja rahoituksen määrittämistä varten menettelytapa- ja laskentamalli.
- Aluevalvontalakia tulee päivittää niin, että siinä säädetään tuulivoimarakentamiseen liittyvästä Puolustusvoimien lausuntomenettelystä. Lain avulla tulee myös pystyä poistamaan tilastoista siltä positiivisen lausunnon saaneet hankkeet, joiden hankekehitys on jostain syystä lopetettu.
- Puolustusvoimien toimintaedellytykset aluevalvonnassa on kaikissa oloissa turvattava ja säilytettävä valvontajärjestelmien suorituskyky vähintään nykyisellä tasolla.
- Puolustusvoimien lausuntoprosessia on tehostettava ja lisättävä sen eri johtamistasojen tuulivoimalausuntoja käsitteleviä resursseja, jotta voidaan mahdollistaa kasvavan lausuntomäärän käsittely ja tarvittavan yhteistyön järjestelyt.
- Koko Suomen alueelle rakennettavan tuulivoiman mahdollistamiseksi ja eri osapuolten yhteistyön vahvistamiseksi tulee perustaa korkean tason yhteistoimintaryhmä ja sille tarvittavat alatyöryhmät. On myös luotava

järjestely, joka mahdollistaa johtamisen edellytyksenä olevan ajantasaisen tilannekuvan ylläpidon.

- Selvitystyötä tulisi jatkaa perehtymällä tarkemmin verrokkimaiden ratkaisuihin tuulivoiman ja valvontajärjestelmien yhteensovittamisessa sekä tarkemmin selvittää teknologisen kehityksen tuomat mahdollisuudet.
- Suomen energiajärjestelmän kokonaisuutta käsittelevää poliittista ohjausta tulee tehostaa perustamalla energiaministerin tehtävä. Suomen energiastrategiaa tulee vahvistaa niin, että siinä määritetään pitkän aikavälin energiatarve, tuotantotavoitteet, tuotantomuodot ja sijoittuminen Suomen alueella. Esitys koskee koko Suomea, mutta samalla se on keskeinen edellytys ratkaisuille itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen tehostamiseksi.

Esittelijä vt. kaupunginjohtaja Juntunen Juhana

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää käydä keskustelun em. raportista ja merkitsee raportin tietoonsa saaneeksi.

Päätös Kaupunginhallitus yksimielisesti hyväksyi vt. kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.